

Kloonieläimiä tuskin pannaan lihoiksi tai lypsylle

(Kristiina Yli-Kovero, Helsingin Sanomat 18.1.2008)

Myös EU:ssa selvitetään kloonauksen riskejä

Yhdysvaltain elintarvikevirasto FDA hyväksyi tiistaina myyntiin kloonatuista eläimistä ja niiden jälkeläisistä tuotetut elintarvikkeet. Nautoihin, sikoihin ja vuohiin ei viraston mukaan liity riskejä.

Amerikkalaisten lautasilla on siis pian kloonatusta lihasta tehty hampurilainen ja lasseissa kloonilehmän maitoa.

Ei sentään. Klooniruuuan tulo kaappoihin vie vuosia eikä arvokkaita kloonieläimiä raatsittane panna ainakaan alkuvaiheessa lihoiksi tai lypsämään.

Kaupallisessa käytössä kloonit ovat tuotantoketjun ensimmäistä polvea. Siis esimerkiksi siitoskarjuja ja emakkoja, joiden jälkeläisistä kasvatetaan uusia karjoja. Vasta niiden liha tai maito menee kuluttajille.

Kloonauksen on kasvullisen lisäämisen tapa, jolla pystytään tuottamaan täsmälleen samanlaisia yksilöitä. Kloonauksen on monistamista tai kopiointia.

Eläinten kloonauksen on monimutkaisempaa kuin kasvien. Perunoiden viljeleminen on kloonauksista, monille tutuinta kloonauksista on panna oksa veteen juurtumaan.

Lampaista FDA ei ole vielä varma, koska virastolla ei ole niistä tarpeeksi tietoa.

Historian ensimmäinen kloonattu eläin oli tosin Dolly-lammas, joka syntyi vuonna 1996 Skotlannissa. Dollyn elämä jäi melko lyhyeksi: se lopetettiin helmikuussa 2003. Dolly kärsi niveltulehduksesta ja keuhkosairaudesta ja sen solujen todettiin vanhenneen nopeasti.

Tämä on ongelma, joka eläimillä voi tulla eteen.

Maailmassa on yli 500 kloonattua eläintä, kuten lehmiä, sikoja, kissoja, aaseja, kaneja ja koiria.

Kloonauksella voidaan synnyttää esimerkiksi lehmiä, joiden maito on erityisen proteiiniirikasta. Japannissa kasvaa nautakarja, joka ei sairastu hullun lehmän tautiin. Niillä voidaan tuottaa turvallisesti esimerkiksi rokoteproteiinia.

Vastustusta kloonieläimet herättävät monissa. Esimerkiksi valtaosa amerikkalaista sanoo, että eläinten kloonauksen on "epämukavaa".

Vastustajien perusteet ovat yleensä eettisiä. He vetoavat eläinten oikeuksiin tai epäilevät kloonituotteiden vaarantavan kuluttajien turvallisuuden.

Myös EU:ssa valmistaudutaan eläinten kloonaukseen. Valmistelu käynnistyi muutama vuosi sitten Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen EFSA:n tieteellisessä komiteassa.

Komitea perehtyy siihen, onko klooneista tai niiden jälkeläisistä tuottu ruoka yhtä turvallista, terveellistä ja laadukasta kuin normaalisti tuotettu. Lausuntoluonnoksen mukaan näin kasvatetuista naudoista ja sioista tehdyistä elintarvikkeista ei ole haittaa ihmisten tai eläinten terveydelle ja ympäristölle. Muista eläimistä ei ole vielä tarpeeksi tutkimusaineistoa.

EFSA:n lausuntoluonnos on parhaillaan jäsenmaissa lausuntokierroksella. "Suomen kanta asiaan on avoin ja perustuu aikanaan tieteellisen raportin arviointiin", sanoo erikoistutkija, dosentti **Jussi Tammisola** Maa- ja metsätalousministeriöstä.

Päätökset tehdään normaalin EU:n päätöksentekojärjestelmän mukaan. Siihen menee vielä vuosia, Tammisola uskoo.

Turvallisuusasioiden lisäksi lausunto tulee myös etiikkaa käsittelevältä, komission perustamalta ryhmältä.

Eniten keskustelua herättäneen ensimmäisen polven eläinten kohtalo. Pelkona on, että kloonaus luo terveiden eläinten ohella valmiiksi sairaita yksilöitä.

Euroopan elintarviketurvallisuusviraston luonnos kannanotosta on luettavissa ja julkisesti kommentoitavissa EFSA:n verkkosivuilla osoitteessa www.efsa.europa.eu.